

14.3.2018

Eduskunnan
Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

ASIA: LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESESTÄ TIELIIKENNELAIKSI**VIITE: HE 180/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle tieliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi**

Invalidiliitto ry kiittää eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokuntaa tilaisuudesta tulla kuultavaksi.

Invalidiliitto on fyysisesti vammaisten ihmisten valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Edistämme ja kehitämme fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Liitto edustaa 146 jäsenyhdistyksensä kautta 30 000 fyysisesti vammaista ja toimintaesteistä suomalaista.

Lausumme Tieliikennelaista fyysisesti vammaisten henkilöiden liikkumismahdollisuuksien näkökulmasta.

Liikenneturvallisuus ja suojavälineiden käyttö

Invalidiliitto kannattaa, että Tieliikennelain esityksessä annettaisiin suositukset pyöräilijöille käyttää kypärää sekä jalankulkijan käyttää pimeällä heijastinta. Liikenteessä vakavien loukkaantumisten ja liikennekuolemien estäminen ovat tärkeitä liikennepoliittisia tavoitteita kaikissa liikkumisen ja liikenteen muodoissa.

Tien määritelmän selkeytys

Invalidiliitto pitää hyvänä, että hallituksen esityksessä tieliikennelaiksi tien määritelmää on täsmennetty. Asianmukaisten liikennemerkkien ja ohjauslaitteiden asettaminen osoittaisi selkeästi kyseessä olevan alueen, joka on yleiselle liikenteelle tarkoitettu taikka yleisesti liikenteeseen käytetty alue ja jossa sovelletaan tieliikennelakia. Tämän toivotaan selkeyttävän myös esteettömien pysäköintipaikkojen pysäköintikäytäntöjä.

Käsitteiden yhdenmukaistamista

Esteetöntä pysäköintiä koskeva lainsäädäntö on hyvä keino tukea ja toteuttaa positiivista erityiskohtelua, jolla edistetään eri tavoin liikkumisesteisten ihmisten yhdenvertaista osallisuutta yhteiskunnassa. Invalidiliitto kannattaa § 39 ehdotettuja käytäntöjä, joilla mahdollistetaan liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen avulla merkityn ajoneuvon pysäköimisen helpottaminen.

Invalidiliitto kannattaa esitystä, jonka mukaan *vammaisen pysäköintiluvan* käsite muutetaan esityksessä 39 § **liikkumisesteisen pysäköintitunnukseksi**. Tämä vahvistaa pysäköintitunnuksen saamisen rajaamista vain niille henkilöille, joiden vammasta aiheutuu haittaa liikkumiskyvylle.

Vammaisuudesta käytettävät käsitteet ovat muuttuneet vuosikymmenten kuluessa ja lainsäädäntöjen muutosten myötä, nyt lakiesityksessä käytetään käsitteitä lähes kaikista historian vaiheista. **Tieliikennelain hallituksen esityksessä käytettävät vammaisuuden käsitteet ja esitystavat kaipaavat yhdenmukaistamista.** Välillä puhutaan "*liikuntaesteisistä*" (3.3 Keskeisten ehdotusten liikennesääntöjen kohdalla) ja välillä puhutaan "*liikuntarajoitteisen*" pysäköintitunnuksesta (laki ajoneuvoveron muuttamisesta 35 § Vapautus vammaisuuden perusteella) (2. Tarkemmat säännökset ja määräykset) (43 § Pihakadulla ajaminen ja pysäköinti) ja myös "*liikuntavammaisista*" eritasoisten tienkäyttäjien kohdalla. Tienkäyttäjien asemasta puhuttaessa olisi hyvä, että vammaiset -käsitteeseen lisätään myös ihminen/henkilö sana, esim. 29 § 3. momentin kohdalla "...kuljettajan olisi...varottava... lasta, vanhusta, *eri tavoin* vammaista *ihmistä* tai muuta henkilöä, jolla..."

Päivitettävää on myös liitetaulukoiden merkeissä ja kilvissä käytettävät käsitteissä. Esim. liite 3, taulukko 6, Opastusmerkeissä F53 Vammaiselle tarkoitettu reitti –merkin nimi ja selite tulee vaihtaa *esteettömäksi* reitiksi. Jos esteetön pysäköintipaikka on tarkoitus merkitä em. merkillä, merkin nimeen tulee lisätä myös *esteetön pysäköintipaikka*.

Liite 3, taulukko 8, Lisäkilpi H12.7 sekä liite 4, taulukko 3, tiemerkintä M12 on nimetty "*Invalidin ajoneuvo*" –käsitteellä, joka on muutettava muotoon *esteetön pysäköintipaikka*. Myös lisäkilpi H12.7 **selityksen käsitteitä on päivitettävä**: "*Invalidin ajoneuvo on ajoneuvo, joka on erityisesti varustettu vammaisen henkilön käyttöön tai kuljetukseen taikka jossa on liikuntaesteisen pysäköintitunnus. Lisäkilpeä voidaan käyttää myös merkin A15 (suojatien ennakkovaroitus) ja A33 (muu vaara) yhteydessä, jolloin se tarkoittaa, että tienkohdassa on erityisesti varottava vammaisia.*" Lisäkilven selitteen alkuosan korjaus: *Esteettömällä pysäköintipaikalla saa pysäköidä vain ajoneuvo, jossa on näkyvillä liikkumisesteisen pysäköintitunnus.*

Liitteessä 4, taulukko 3, muut tiemerkinnät, M12 on nimetty "*Invalidin ajoneuvo*". "*Valkoista invalidin ajoneuvo-merkintää voidaan käyttää liikennemerkillä osoitetulla invalidin ajoneuvolle tarkoitettulla pysäköintipaikalla.*" on korjattava: *Valkoista esteetön pysäköintipaikka -tiemerkintää voidaan käyttää esteetön pysäköintipaikka -liikennemerkillä osoitetulla pysäköintipaikalla.*

Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen myöntäminen

190 § Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen myöntäminen -pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa viitataan tarpeettomasti Trafin harhaan johtaviin ohjeisiin, jonka mukaan "*pysäköintiluvan saamiseen voi liittyä muutoksia ajo-oikeuteen, kuten esimerkiksi ajokorttiluokan alentaminen tai vaatimus ajonhallintalaitteesta.*" Liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen tulee edelleen säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, joka määrittää luvan saamisen edellytyksenä olevan vamman haitta-asteen vaikeusasteen ja siitä aiheutuvan haitan samoin perustein kun aiemminkin: Liikkumisesteisen pysäköintilupa voidaan myöntää sellaiselle vaikeasti liikkumisesteiselle *henkilölle* tai sellaisen vaikeasti liikkumisesteisen henkilön kuljettamista varten, jolla on näkövamma tai jonka vammasta aiheutuu haittaa liikuntakyvylle.

Invalidiliitto on havainnut Trafin antamissa vammaisen pysäköintiluvan myöntämisen ohjeistuksissa epäselkeyttä ja ristiriitaisuutta verrattuna tieliikenneasetuksen määritelmään.

Saamisedellytyksenä oleva ”Sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva haittaa, jonka voidaan arvioida estävän henkilöä *itsenäisesti* kävelemästä” on tulkittu Trafissa tarkoittavan vain henkilöitä, jotka eivät kykene kävelemään ilman toisen henkilön apua. Trafín ohjeistuksessa ei ole riittävästi viitattu tilanteeseen, jossa apuvälineen puute estää henkilöltä itsenäisen kävelyn. Tällöin tulee huomioida myös liikkumisen haittaa kompensoivat, kävellessä tukeuduttavan apuvälineen tai kävelemisen korvaavan apuvälineen käytön sekä tilanteen, jossa henkilö pystyy kävelemään väsymättä vain hyvin lyhyen kävelymatkan, olevan tilanteita, jotka täyttävät liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen saamisen kriteerit.

Esteettömien pysäköintipaikkojen käytön valvonta

Invalidiliitto haluaa kiinnittää huomiota esteettömien pysäköintipaikkojen asianmukaiseen käyttöön ja niiden valvontaan. Valitettavan usein esteettömiä pysäköintipaikkoja käytetään talvella lumikasojen keräämiseen tai kesällä luovutetaan tuotteiden myyntipaikoiksi.

Tieliikennelain 2 §:n mukaan pysäköintinä ei pidetä lyhytaikaista ajoneuvon seisottamista siihen nousemista tai siitä poistumista varten tai ajoneuvon kuormaamista tai kuorman purkamista varten. Tämä ei riitä suojaamaan esteettömiä pysäköintipaikkoja väärinkäytöltä.

Esteettömiä pysäköintipaikkoja on tarjolla ja käytössä usein tarpeeseen nähden liian vähän ja ne ovat tarkoitettu nimenomaan liikkumisesteisten ihmisten ajamien tai heitä kuljettavien autojen pysäköintiä varten. Ei ole tarkoituksenmukaista, että jakeluatot voisivat käyttää esteettömiä pysäköintipaikkoja lastin kuormaamisessa ja kuorman purkamisessa. Lähellä asiointikohdetta sijaitsevat esteettömät pysäköintipaikat eivät saa houkutella yleisesti autoilijoita ottamaan tai jättämään kyydistä matkustajia esteetöntä pysäköintipaikkaa hyväksikäyttäen ilman liikkumisesteisten pysäköintitunnusta.

Invalidiliitto ehdottaa, että 37 § Pysäyttämistä ja pysäköimistä koskevat kiellot –kohdassa esitettyyn listaan : Ajoneuvoa ei saa pysäyttää eikä pysäköidä –kohtaan lisätään:

13) esteettömälle pysäköintipaikalle ilman, että autoa käytetään liikkumisesteisen henkilön kuljettamiseen ja että autossa on liikkumisesteisen pysäköintitunnus

Esteettömien pysäköintipaikkojen käytön tarkoituksenmukaisen käytön valvonnan tehostamiseksi Invalidiliitto ehdottaa, että moottorikäyttöisen ajoneuvon pysäköinnistä esteettömälle pysäköintipaikalle ilman asianomaista liikkumisesteisen pysäköintitunnusta määritellään rikkomukseksi, josta voitaisiin määrittää kuljettajalle 100 euron liikennevirhemaksu.

Helsingissä, 14. maaliskuuta 2018.

INVALIDILIITTO RY

Petri Pohjonen
pääjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: sosiaalipoliittinen asiantuntija Tiina Lappalainen, tiina.lappalainen@invalidiliitto.fi,
puh. 040 8257 904.